

RAEK / OXFAM SOLIDARITEIT

EERLIJKE KOFFIE UIT ZUID-KIVU

De Congolese provincie Zuid-Kivu, aan de grens met Rwanda en Burundi, is een gevaarlijke streek. Zuid-Kivu is één van de provincies die het meest getroffen werd door de opeenvolgende oorlogen in de regio. Nog steeds heerst er de wet van de sterkste en heeft geweld de bovenhand.

Gedurende lange tijd was deze regio (drie keer zo groot als België) zo onveilig dat er gewoon geen sprake was van ontwikkeling en dat de internationale inspanningen zich enkel richtten op talloze humanitaire noodsituaties.

Deze gevaren zijn er nog steeds maar er ontstaan ook initiatieven om productieactiviteiten te ondersteunen, meer in het bijzonder in de landbouw.

VERWACHTINGEN EN GEVAREN

Koffieproductie wordt door de nationale overheid als strategisch beschouwd en maakt deel uit van deze evolutie. Gedurende jaren echter hadden de kleine producenten van de provincie het moeilijk door de grote onveiligheid. Zo werden ze in de ergste periodes van geweld gedwongen om hun plantages te verlaten waarna deze geplunderd werden door rovers en milities. De voorbije jaren zijn honderden boeren uit de regio verdronken bij pogingen het Kivu-meer over te steken om in Rwanda hun koffie te verkopen aan een betere prijs.

DE TOEKOMST SMEDEN

De geschiedenis van RAEK (*Regroupement des Agriculteurs et Eleveurs de Kabare*), die landbouwers en veehouders verenigt, kan als voorbeeld dienen op verschillende vlakken. Het toont aan welke perspectieven fairtrade kan bieden voor deze bevolkingsgroepen. Sinds de oprichting ervan in 1992 verdedigt RAEK de belangen van de kleine boeren op het grondgebied van Kabare en geeft ondersteuning in de productie, verwerking, inzameling en verkoop van hun producten. De organisatie hecht veel belang aan solidariteit tussen de leden en onderscheidt

zich door haar sociaal engagement; ze zet zich in voor basisonderwijs, voor de verbetering van woningen en voor de strijd tegen geweld tegen vrouwen. De verantwoordelijken van RAEK steunen de ontwikkeling van een kwaliteitsvolle koffielandbouw. Hierdoor kan geïnvesteerd worden in nieuwe materialen, wasinstallaties voor de koffiebomen, hetgeen een meerwaarde oplevert voor de producenten. De toegang tot deze nieuwe middelen vormt echter een uitdaging op zich. RAEK heeft meerdere jaren nodig gehad alleen al om de nodige werkmiddelen te vergaren waarmee ze een aanzienlijk deel van de oogst van haar leden kan kopen om die op het juiste moment aan de geschikte koper door te verkopen.

POORT NAAR DE WERELD

Het RAEK-verhaal kent een belangrijk keerpunt in de lente van 2010 tijdens een werkbezoek van de afdeling van Oxfam-Solidariteit. De operatoren van de Belgische ngo waren onder de indruk van de inspanningen die de Congolese organisatie leverde om de levensomstandigheden van haar leden te verbeteren. Zij vestigden bovendien de aandacht op het productiepotentieel van RAEK en de opmerkelijke kwaliteit van de koffiebomen.

© Oxfam-Solidariteit

“RAEK is een kleine organisatie maar haar engagement voor de lokale gemeenschap is opmerkelijk. Ondanks beperkte middelen heeft RAEK de scholing ondersteund van honderden kinderen in de regio”.

Caroline CELIS,
Oxfam-Solidariteit België

Deze eerste contacten waren ook succesvol omdat de verantwoordelijken van RAEK hun plannen verduidelijkten om “een duurzame productie te ontwikkelen en de fairtradecertificering te verkrijgen om hun producten te exporteren en te genieten van de ontwikkelingspremies om zo de sociale ontwikkeling van de lokale gemeenschap verder te bevorderen.”¹

DE STEUN VAN HET TRADE FOR DEVELOPMENT CENTRE

Voortbouwend op deze eerste contacten stelden Oxfam-Solidariteit in samenwerking met Oxfam Wereldwinkels een eerste diagnose op van de koffieketen. Verouderde plantages (uit het koloniale tijdperk), archaische productietechnieken, onvruchtbare gronden waren een aantal van de bevindingen op basis waarvan prioritaire acties werden gedefinieerd om de productie van de RAEK-boeren te optimaliseren.

Dit mondde uit in de formulering van het ontwikkelingsproject om “de inkomsten en de levensomstandigheden van de producenten op het grondgebied van Kabare te verbeteren door de ecologisch duurzame productie van Arabica-koffie en een betere toegang tot de fairtrademarkten.”² Een eerste aspect van dit programma bestaat erin de productiecapaciteiten van RAEK te versterken door technieken te ontwikkelen voor duurzaam beheer van de oogst, met de bedoeling om de gronden te herstellen, natuurlijke mest te produceren en minder chemische meststoffen en pesticiden te gebruiken. Ook de verwerkingsprocedures worden verbeterd, zowel op centraal niveau als bij de individuele producenten. Ten derde wordt er gewerkt aan de kwaliteit van de productie met de oprichting van een intern controlesysteem. Dit is een voorafgaande voorwaarde voor toekomstige certificeringen (Fair Trade, biologisch). De twee laatste aspecten van dit project beogen de versterking van de organisatorische, administratieve en commerciële structuur van RAEK, door boeren op te leiden en door hun aanwezigheid te verzekeren in nationale en internationale netwerken van koffieproducenten.

Het project “Koffie uit Kivu : Verbetering van de inkomsten en levensomstandigheden van boeren en hun gezin door een betere markttoegang “ wordt gecoördineerd door Oxfam-Solidariteit. Sinds de zomer van 2011 geniet het de financiële steun van het Trade for Development Centre van BTC, het Belgisch ontwikkelingsagentschap. Deze bijdrage van de Belgische overheid laat toe technisch personeel aan te werven, training te organiseren en een eerste reeks kiemkasten voor de productie van 300 000 zaden van verschillende variëteiten te installeren.

Als pionier in duurzame landbouwontwikkeling in Zuid-Kivu staat RAEK nog maar aan het begin van de weg die moet leiden naar gecertificeerde koffie. Op termijn zal de boerenorganisatie kwaliteitsvolle koffie op de markt kunnen brengen aan betere handelsvoorwaarden.

Meer weten:

www.oxfamsol.be

www.oxfamwereldwinkels.be

**DANKZIJ RAEK EN HAAR PARTNERS
TREKT DE HORIZON VOOR DUIZENDEN BOEREN
UIT ZUID-KIVU EINDELIJK OP.**

1 | Bron: Interview met Caroline Celis, Oxfam-Solidariteit België, op 2 oktober 2011.

2 | Bron: Idem.

© Oxfam-Solidariteit

© Oxfam-Solidariteit

© Oxfam-Solidariteit

KERNCIJFERS

BTC-bijdrage : 150 000 euro
(75 % van het budget)

Begunstigden : 585 kleine producenten (2 100 op het einde van het project)

BTC TRADE FOR DEVELOPMENT

WWW.BEFAIR.BE

DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING **.be**